

результативний менеджмент. Адже ефективність процесу управління репрезентують результативні показники досягнення визначеної мети діяльності та забезпечення отримання максимального соціально-економічного ефекту у системі витрачених ресурсів та витрат на управління.

Література

1. Давиденко Н. М. Особливості формування корпоративної культури на підприємствах АПК України / Н. М. Давиденко // Актуальні проблеми розвитку економіки регіону : наук. збірник. – Івано-Франківськ : Вид-во Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, 2011. – Вип. 7. – Т. 1. – С. 161–165.
2. Інноваційна діяльність в аграрній сфері: інституціональний аспект: монографія / [П.Т. Саблук, Шпикуляк О.Г., Курило Л.І. та ін.] – К.: ННЦ ІАЕ, 2010. – 706 с.
3. Маркетинговий менеджмент : підруч. /Ф. Котлер, К.Л. Келлер, А.Ф. Павленко та ін.// – К.: Хіджест, 2008. – С. 61.
4. Шморгун Л. Г. Менеджмент організацій : навч. посіб. / Л. Г. Шморгун // К. : Знання, 2010. – 452 с.

Володимир Завойовський

Тернопільський національний економічний університет

ПРОБЛЕМИ ОБЛІКУ БІОЛОГІЧНИХ АКТИВІВ В УКРАЇНІ

Незважаючи на тривалу практику запровадження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 30 „Біологічні активи”, в діяльності агропідприємств організація обліку біологічних активів залишається проблематичною. Серед основних причин такого стану є недосконалість методології обліку поточних біологічних активів рослинництва за справедливою вартістю та, відповідно, проблемність застосування на практиці відповідних методик такого обліку.

Для обліку поточних біологічних активів рослинництва призначено рахунок 21 «Поточні біологічні активи», субрахунок 211 «Поточні біологічні активи рослинництва, які оцінені за справедливою вартістю». На цьому субрахунку ведуть облік наявності і руху поточних біологічних активів рослинництва (посіви культур), оцінених за справедливою вартістю, зменшеною на очікувані витрати на місці продажу [1, с. 195].

На нашу думку, оцінка поточних біологічних активів рослинництва за справедливою вартістю, а, отже, і їх відповідне балансове узагальнення доцільне лише в окремих випадках. До таких випадків ми відносимо: залучення до статутного капіталу інвестицій; реорганізацію підприємства; вихід з підприємства учасника; оцінка застави під кредитування, підведення підсумків роботи на збори засновників та ряд інших подій, котрі вимагають оцінки активів за ринковою ціною. У цих випадках користувачі фінансової звітності зорієнтовані на оцінку активів за справедливою вартістю та як правило вимагають аудиторських підтверджень її достовірності. За П(С)БО 30 облік поточних біологічних активів рослинництва за справедливою вартістю впливає на фінансові результати діяльності підприємства без врахування суттєвої сукупності ризиків щодо отримання доходів чи збитків в майбутньому.

Проблема є в тому, що ніякого доходу чи збитків при застосуванні справедливої вартості до оцінки поточних біологічних активів рослинництва не виникає. Переоцінюється (дооцінюється чи уцінюється) лише вартість таких активів для певних потреб. Останні (потреби, запити) виходять від обмеженого кола

користувачів, що є значно меншим від користувачів фінансової звітності. У зв'язку з цим, доцільніше було б результат переоцінки поточних біологічних активів рослинництва включати до додаткового капіталу, а саме, збільшення вартості біологічних активів буде збільшувати суму додаткового капіталу, відповідно зменшення – призведе до його зменшення.

Відображення зміни вартості активів у складі додаткового капіталу дає можливість відображати реальну ситуацію з вартістю поточних біологічних активів у рослинництві. Додатковий капітал відображає власне джерело формування активів підприємства. Такий порядок відображення активів в обліку буде, з однієї сторони, сприяти задоволенню інтересів різних господарських суб'єктів, а також посилить достовірність фінансової звітності підприємств. На сьогоднішній день останнє є важливим і при розподілі прибутку за річним результатом роботи, коли поточні біологічні активи рослинництва (озимі посіви) важко визнати доходами. Разом з тим, кожен засновник сільськогосподарських підприємств вправі в будь-який час реалізувати своє право на вихід з підприємства. Виникає інша проблема, на яку дату балансу оцінювати вартість його частки майна, якщо припинення корпоративних правовідносин відбувається протягом періоду, а не в кінці року.

Ми пропонуємо балансове узагальнення поточних біологічних активів рослинництва робити лише на ті звітні дати, коли у підприємства є для цього вагомі (вищевказані) потреби. Це дасть можливість господарствам надавати потрібну інформацію інвесторам і кредиторам у потрібний їм термін, в результаті буде досягатися економічна вигода з двох сторін завдяки взаємному порозумінню. Таким чином, П(С)БО 30 „Біологічні активи” має надавати підприємствам право самостійного вибору оцінки поточних біологічних активів рослинництва та, відповідно, і їх балансових узагальнень.

В результаті проведеного дослідження можемо стверджувати: 1) використання ринкової (справедливої) вартості для оцінки поточних біологічних активів у рослинництві сприятиме більш точному та реальнішому відображенню їх вартості в балансі, що дає можливість об'єктивно відображати склад та структуру активів підприємств; 2) зміни в обліку сільгоспдіяльності за П(С)БО 30 призвели до виникнення ряду проблем, пов'язаних із складністю практичного застосування нововведень; 3) методологія П(С)БО 30 «Біологічні активи» щодо оцінки поточних біологічних активів за справедливою вартістю потребує змін (по-перше, доцільним є лише добровільна (а не обов'язкова) норма щодо оцінки таких активів за справедливою вартістю на кожен звітну дату; по-друге, результат такої переоцінки має не впливати на фінансовий результат діяльності); 4) для забезпечення реалізації вимог П(С)БО 30 в методичному плані рекомендуємо: визначати потребу та звітні дати балансових узагальнень поточних біологічних активів рослинництва в обліковій політиці підприємств; результати оцінки поточних біологічних активів рослинництва відображати на рахунку 42 «Додатковий капітал»; 5) відображення зміни справедливої вартості у складі додаткового капіталу дасть можливість бачити реальну ситуацію, яка склалась на підприємстві і приймати виважені рішення щодо залучення інвестицій, отримання кредитів, реорганізації підприємств та при інших потребах оцінки активів за справедливою вартістю.

Література

1. Бухгалтерський облік: навчальний посібник / Р. Ф. Бруханський, О. П. Сकिран. – Тернопіль: ТНЕУ, 2014. – 444 с.
2. Бруханський Р. Ф. Облік і аналіз у системі стратегічного менеджменту аграрного підприємництва: монографія / Р. Ф. Бруханський. – Тернопіль: ТНЕУ, 2014. – 384 с.

3. Гуменюк О. О. Детермінанти аналітичного забезпечення процесу управління діяльністю підприємства / О. О. Гуменюк // Збірник наукових праць Державного економіко-технологічного університету транспорту: Серія «Економіка і управління». – 2015. – № 34. – С. 150-164.

Ольга Зданевич

Тернопільський національний економічний університет

НАПРЯМКИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

В сучасних умовах зростання конкуренції між приватними підприємствами в сфері надання послуг стає очевидним що будь-яке підприємству необхідно прикладати всіх зусиль для підвищення ефективності використання власних основних засобів. Це є гарантом підвищення ефективності господарської діяльності підприємства, що неодмінно приведе до збільшення доходів, а отже і до підвищення рівня конкурентоздатності. Тому існує нагальна потреба збільшення максимальної ефективності діяльності підприємства і це повинно стати однією з ключових завдань для будь-якої організації.

За умови ринкових відносин на важливу роль відіграють такі питання, як надійність і якість продукції, технічний рівень виробництва, що в значній мірі залежить від техніки стану основних фондів та ефективного її використання. Для цього потрібна детальна оцінка стану основних фондів підприємства. Маючи комплексне бачення ролі кожної складової основних фондів, можна виявити напрями підвищення ефективності використання основних фондів підприємства, що неминуче призведе до зниження затрат виробництва та зростання ефективності надання послуг.

Головною особливістю приватного підприємства є наявність власного майна, економічного чи оперативного управління основними засобами. Саме вони створюють необхідні умови для забезпечення можливості управляти бізнесом, економічну незалежність і надійність роботи підприємства. Без основних засобів не можуть працювати будь-які підприємства, великі чи малі, приватні чи державні підприємці.

Найбільш важливою частиною матеріальних цінностей компаній, як господарюючого суб'єкта, є їх основні засоби. Основні засоби – це реальні фізичні величини, що працюють в постійному виробничому циклі як засіб роботи, як у сфері матеріального виробництва, так і нематеріального. Використання протягом тривалого періоду часу, призводить до часткової втрати їх цінності.

Особливістю основних засобів є їх багаторазове участь у процесі виробництва, в результаті чого вони зношуються. Існують два види зносу - як фізичні, так і моральні. У грошовій формі виражений знос називається амортизацією, яка включена у вартість всієї продукції на основі норм амортизації. Практика передбачає два види нарахування амортизації: пропорційні і регресивні методи (або методи прискореної амортизації).

Більш ефективне використання основних фондів грає важливу роль у досягненні високого рівня ефективності в цілому. Набір показників, які вимірюють ефективність використання основних засобів, ділиться на дві групи: витратні (економічні) і техніко-економічні.